

Karaktärsdrag hos personer med Fragile X

- Överkänslighet för syn, hörsel, lukt & smak intryck.
- Svårigheter med motorisk planering och sekvensiering.
- Svårigheter vid förändringar/övergångar mellan aktiviteter.
- Perservationer/upphakningar.
- Uppmärksamhetssvårigheter.
- Hyperaktivitet
- Impulsivitet
- Oro
- Kognitiva svårigheter

Sensory Integration vad är det?

- Jean Ayres, teori utvecklad på 50-60 talet.
- Bristande integration av olika sinnesintryck
- En neurologisk process
- Välja
- Sortera
- Hämma
- Jämföra
- PERCEPTIONS OMRÅDEN
- Visuell - Syn
- Auditiv - Hörsel
- Olfaktatorisk - Lukt
- Gustatorisk - Smak
- Vestibulär - Balans
- Proprioceptiv - Djup känsel
- Taktil - Lätt beröring

Autonoma Nervsystemet

- Sympatikus
- Parasympatikus

Överkänslighetsaspekter inom de olika perceptionsområdena

- **Gravitationsosäkerhet**
- **Överkänslighet för rörelse**
- **Taktil överkänlighet**
- **Sensorisk överkänslighet**

Sensory Diet

- Utvecklad av Patricia Wilbarger
- En metod att stämma av svårigheter och reglera vakenhetsgraden
- En metod att minska negativa/undvikande reaktioner på sensorisk stimuli
- En metod att hitta rutiner vid förändringar/övergångar mellan aktiviteter
- Anpassning av uppgifter
- Anpassning av miljön

Sensoriska moduleringssvårigheter

- Problem med:
- Aktivitetsnivå
- Uppmärksamhet
- Motorik
- Beteende

Komponenter av Sensory Diet

- Djupt tryck
- Proprioceptivt stimuli - "muskel- och ledarbete"
- Munmotorisk stimulans - Suga, tugga
- Rörelse - Hoppa, springa, gunga

Klassificering av sensoriska stimuli

■ **UPPIGGANDE:**

- **Beröring:** Smärta, Kyla, Lättberöring, Snabb vibration, Tugga
- **Rörelse:** Hoppa, studsa snabb oregelbunden
- **Hörsel:** Starka ljud, disharmonisk musik
- **Syn:** Starkt ljus, kontraster
- **Lukt:** Bittra, kryddiga dofter
- **Smak:** Sur, skarp, besk, kryddig

■ **LUGNANDE:**

- **Beröring:** Djupt tryck, ledkompression, mjuk vibration, suga
- **Rörelse:** Långsam, rytmisk
- **Hörsel:** Tysta rytmiska ljud, harmonisk musik
- **Syn:** Mörker, svagt ljus, naturligt
- **Lukt:** Söta, trevliga dofter
- **Smak:** Söt

Exempel på "Sinnesdiet" i klassrummet och hemma

- Lugnande aktiviteter:
- Belysning - Dämpad/släckt, undvik lysrör, naturligt ljus
- Låg musik i vilsam takt och med lugn puls
- Små trånga utrymmen - kojor
- Värme, insvepning i naturliga material, ge taktila upplevelser och neutral värme
- Fast och jämnt tryck - bli omfamnad, inlindad i en filt
- Tyngder ex. viktväst, tunga arbetsmoment; bära, putta, dra
- Fast tryck runt munnen, tugga, suga (sugrör)
- Långsam rytmisk gugning
- Förväntade, förutsedda eller typiska rutiner, agerande på eget initiativ, förutsägbara händelser

forts. Sinnesdiet i klassrum.....

- Uppiggande aktiviteter - stimulerande
- Tända lampor, blinkande ljus
- Hög, snabb musik med ojämn puls
- Svala rum
- Lätt plötslig samt oväntad beröring
- Tugga på något hårt
- Snabba ryckiga och "häftiga" rörelser; snurra, springa, hoppa, studsa
- Främmande smaker, former, människor, platser och rutiner